

Z P R A V O D A J

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce, v. v. i.

www.suip.cz www.ceskyfocalpoint.cz
www.bozpinfo.cz www.vubp.cz

číslo 3/2018

ZASTŘENÉ ZPROSTŘEDKOVÁNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

Agentury práce, ať už se jedná o fyzické či právnické osoby, mohou zprostředkovat zaměstnání za podmínek daných zákonem o zaměstnanosti, a především na základě povolení k příslušné formě zprostředkování zaměstnání. Zákon o zaměstnanosti, stejně tak jako zákoník práce, klade agenturám práce i uživatelům řadu povinností týkajících se zejména zachování rovných podmínek agenturních zaměstnanců.

Kontrolní praxe posledních let však ukazuje, že se inspektoři stále častěji setkávají spíše se zneužíváním institutu agenturního zaměstnávání. V praxi se pak nejčastěji setkáváme právě s případy tzv. zastřené agenturního zaměstnávání, kdy je zaměstnání fyzických osob za účelem jejich dočasného přidělení k uživateli nahrazováno a mnohdy zastíráno uzavřenými jinými obchodními vztahy.

S podobnými praktikami se inspektoři při své kontrolní činnosti setkávají bohužel také u agentur práce, které povolením ke své činnosti disponují, ale přesto nahrazují řádně uzavřené dohody s uživateli obchodními smlouvami. Stále častější jsou pak případy zastřené zprostředkování zaměstnání u agentur práce a společností se zahraničními statuárními zástupci. Hlavní cílem je v těchto případech především zastířit výkon závislé práce cizinců ze zemí mimo EU.

Do legislativy zavedla pojem zastřené zprostředkování zaměstnání, a s ním související přestupky, až novelizace zákona o zaměstnanosti, která nabyla účinnosti dne 29. 7. 2017. Zastřené zprostředkování zaměstnání bylo nově definováno ustanovením § 5 písm. g) zákona o zaměstnanosti jako činnost právnické nebo fyzické osoby spočívající v pronájmu pracovní síly jiné právnické osobě nebo fyzické osobě, aniž by byly dodrženy podmínky pro zprostředkování zaměstnání tímto zákonem uložené. Novelizace zavedla také nový přestupek spočívající v zastřené zprostředkování podle výše uvedeného ustanovení. Za tento přestupek lze uložit fyzické osobě pokutu do výše 5 000 000 Kč, právnické osobě nebo fyzické podnikající osobě pak pokutu v rozsahu 50 000–10 000 000 Kč.

Mezi hlavní úkoly byla zařazena kontrola zastřené agenturního zaměstnávání od roku 2017. V loňském roce tak bylo provedeno v rámci tohoto hlavního úkolu 381 kontrol u celkem 347 subjektů. Během těchto kontrol bylo zjištěno u 141 subjektů zprostředkování zaměstnání bez povolení, u 33 subjektů bylo konstatováno zastřené zprostředkování zaměstnání. Těmito kontrolami bylo zjištěno celkem 135

osob při výkonu nelegální práce, kdy se ve většině případů jednalo o občany Ukrajiny.

V první polovině roku 2018 bylo provedeno 79 kontrol zaměřených na zastřené zprostředkování zaměstnání, přičemž zprostředkování zaměstnání bez povolení bylo zjištěno u 8 subjektů a u 35 subjektů bylo konstatováno zastřené zprostředkování zaměstnání. Při těchto kontrolách bylo zjištěno 78 osob při výkonu nelegální práce, opět se ve většině případů jednalo o občany Ukrajiny.

Ing. Mgr. Tereza Pestečková
úsek inspekce NLZ
Státní úřad inspekce práce

TEPELNÁ ČERPADLA A CHLADICÍ ZAŘÍZENÍ – UVÁDĚNÍ DO PROVOZU

Chladicí a klimatizační technika prošla v minulých desetiletích vývojem jak v oblasti konstrukcí jednotlivých komponentů, tak i v projekci celých systémů. Nejzásadnějším způsobem zasáhla do jejího vývoje ekologická opatření na ochranu ozonové vrstvy a následně opatření pro snížení skleníkového efektu. Z pohledu legislativy bylo přijato nařízení Evropského parlamentu č. 842/2006/ES o některých fluorovaných skleníkových plynech. Na toto nařízení navazoval zákon č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech. Prováděcím předpisem byla vyhláška č. 257/2012 Sb., o předcházení emisím látek, které poškozují ozonovou vrstvu, a fluorovaných skleníkových plynů. Ačkoliv snahou těchto předpisů bylo omezení úniků fluorovaných chladiv do atmosféry, postupem času se ukázalo, že nespĺnila očekávání, která do nich byla vložena. Hlavním důvodem byla jejich orientace na stacionární zařízení, ačkoliv hlavní úniky můžeme pozorovat především v mobilních zařízeních.

Bylo tedy vydáno nové nařízení Evropského parlamentu, a to č. 517/2014/ES o fluorovaných skleníkových plynech a o zrušení výše uvedeného nařízení č. 842/2006. Toto nové nařízení zavádí množstevní omezení v používání fluorovaných chladiv. Základním hodnotícím ukazate-

lem již není množství chladiva udávaného v kilogramech, ale množství ekvivalentu oxidu uhličitého vyjádřené v tunách, které je dáno hodnotícím ukazatelem GWP (Global warming potential). V praxi to znamená, že od 1. 1. 2017 je četnost kontrol těsnosti závislá na výše uvedeném vztahu.

Postup uvedení zařízení do provozu je řešen ve smyslu zákona č. 22/1997 Sb., výrobcem, dovozcem či zplnomocněným zástupcem, který zajistí ať již sám, či přes autorizovanou (notifikovanou) osobu posouzení shody podle typu zařízení a požadavků příslušných nařízení vlády. První spuštění zařízení pak zpravidla realizuje organizace provádějící montáž daného zařízení, součástí je funkční zkouška, kontrola provozních tlaků jak na sací, tak na výtlačné straně, kontrola za-

bezpečovacích prvků atd. Oproti tomu provozovatel zařízení musí věnovat pozornost především požadavkům na samotný provoz zařízení. K jeho základním povinnostem patří vedení provozní dokumentace (např. provozní řády a provozní předpisy, provozní záznamy, zápisy o zkouškách bezpečnostní výstroje, předepsaná průvodní dokumentace popř. pasporty vyhrazených tlakových nádob stabilních), dále vyhledání a vyhodnocení rizik při provozu tlakových zařízení a strojoven chlazení, a to nejen z hlediska samotného provozu, ale i z hlediska provádění preventivní a provozní údržby, ať je prováděna vlastními pracovníky, nebo dodavatelskými. V neposlední řadě je pak důležité stanovení opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí spojených s provozem stro-

joven chlazení a tlakových zařízení. Současně je třeba vést v patnosti povinnosti samotného provozovatele zajišťovat bezpečný stav tlakového zařízení a pravidelně provádět kontroly, revize, údržbu a servis, zpracovat plány revizí, jmenovat odpovědné osoby za provoz a údržbu. U čpavkového chlazení se v rámci kontrolní činnosti setkáváme s používáním armatur ze slitin barevných kovů a u ocelových armatur s nedostatečnou antikorozi ochranou. Z hlediska pracoviště je třeba zajistit bezpečný přístup pro obsluhu, údržbu zařízení a pro provádění kontrol a revizí.

Ing. Vlastimil Nejtek
vedoucí oddělení inspekce BOZP
Oblastní inspektorát práce
pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj

VÝZNAM PROVOZNÍ DOKUMENTACE U HYDRAULICKÝCH LISŮ

Hydraulické lisy jsou jedním z velmi častých zařízení využívaných ve zpracovatelském průmyslu. Jejich společným rysem je elektromotorický pohon a ohromná síla hydraulického pístu. Šetření těžkých pracovních úrazů ukazuje význam důsledného vedení provozní dokumentace.

Provozní dokumentace, kterou je zaměstnavatel povinen uchovávat po celou dobu provozu zařízení, zahrnuje jak průvodní dokumentaci včetně návodu výrobce, tak další záznamy o provozu a kontrolách zařízení stanovené právními předpisy. Ukažme si konkrétní případ lisu CDC 2-7. Jde o relativně malý stolní lis vyráběný od devadesátých let firmou Sklostroj – Sklářské strojírny Turnov s. r. o., a před ní podnikem TOS Rakovník – Žďárské strojírny n. p. Bezpečnost obsluhy lisu je zajišťována mechanickou zábranou v podobě hrazdy kolem lisovacího prostoru s namontovaným ochranným plexisklem. Hrazda spojuje dvě ochranné funkce – obsluha je nucena použít pro spuštění lisování obě ruce (levá ruka na bezpečnostní hrazdě, pravá na spouštěcí páce elektrohydraulického systému) a plexisklo v okamžiku lisování chrání proti odlétnutí úlomků.

Návod výrobce je zde zajímavý tím, že přímo odkazuje na technickou normu. V kapitole Bezpečnost práce se můžeme dočíst: „Pro bezpečnost práce na hydraulických lisech platí v plném rozsahu norma ČSN 21 0701.“ Ta je určena pro projektování a výrobu lisů a musí se používat společně s ČSN 21 0700, která zahrnuje požadavky pro provoz,

obsahuje a údržbu lisů a je trvale v platnosti od roku 1988. Mezi 45 body přílohy najdeme mimo jiné povinnost vypracovat ke každému stroji s ohledem na typ, vybavení a stav stroje záznamník (kartu) pro údržbu a kontrolu stroje se zvláštním zřetelem na bezpečnost při práci. Tím provazuje průvodní dokumentaci s provozní dokumentací zcela v souladu s tradiční koncepcí právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce aktuálně reprezentovaných nařízením vlády č. 378/2001 Sb., zákoníkem práce a zákonem č. 309/2006 Sb.

Příloha normy ČSN 21 0700 sice neobsahuje vzor záznamníku o provozu lisu, přesně však jmenuje, co má záznamník obsahovat. Vedle pravidel pro jeho kontroly je to potvrzení o převzetí stroje. Celý proces od seřizování a kontrol po samotné lisování by tak měl být přesně doložitelný a v každé jeho fázi by měla být známá konkrétní osoba, která odpovídá za lis a funkčnost jeho bezpečnostních prvků.

Kontroly OIP ukazují, že málokterý vedoucí pracovník, bezpečnostní technik, či dokonce odborně způsobilá osoba pro BOZP s technickými normami pracuje, natož aby vyvinuli úsilí promítnout jasně předepsaná pravidla do praxe. Je to hodnoceno jako porušení nejzákladnějšího pravidla BOZP – používání zařízení k účelům a za podmínek, pro které je určeno, v souladu s provozní dokumentací.

Pokud dojde k pracovnímu úrazu způsobenému vyřazením výše popsané bezpečnostní hrazdy z provozu, ztěžuje zanedbané vedení provozní dokumentace hledání konkrétního viníka. Z pohledu OIP leží zodpovědnost za poškození zdraví pracovníka na zaměstnavateli, zaviněním konkrétních osob se pak mohou zabývat orgány činné v trestním řízení.

Ing. Petr Kurtin
inspektor oddělení inspekce BOZP
Oblastní inspektorát práce pro Ústecký kraj a Liberecký kraj

Tento příspěvek je pro Zpravodaj SÚIP zkrácen. Celý článek je k dispozici na www.suip.cz (rubrika Zpravodaj, číslo 3/2018) a www.bozpinfo.cz.

SPECIFIKA KONTROL NELEGÁLNÍHO ZAMĚŠTNÁVÁNÍ NA ÚZEMÍ HL. M. PRAHY

Kontroly se zaměřením na umožnění výkonu, resp. výkon nelegální práce na území hlavního města Prahy jsou vymezeny specifickými podmínkami území (prostoru), na kterém jsou prováděny.

Jedná se zejména o celorepublikově největší počet společností, které mají na území Prahy sídlo, případně které na území hlavního města provozují svoji činnost, tedy o celkový počet provozoven. Největším problémem jsou pak zejména sídla fiktivní, kdy na jedné adrese je zapsáno i několik stovek firem – právnických i fyzických osob, a adresa neslouží ani jako místo pro doručování písemností, je pouze formální a společnosti jsou pak jen obtížně dohledatelné a kontrolovatelné. V případech, že by nebyly prováděny opakované kontroly, např. na základě podnětů, je v Praze možné po dobu několika desítek let kontrolovat denně nové subjekty. Velký počet společností, pracovních možností a anonymita velkého města jsou pak velmi často zneužívány k relativně snadnějšímu výkonu nelegální práce, kdy zaměstnanci, např. stavební dělníci nebo pokojské či uklízečky, jsou převáženi z místa na místo k výkonu práce, často i několikrát během dne.

Dalším specifikem Prahy, které ovlivňuje výkon kontrol nelegálního zaměstnávání, je struktura podnikání, a to zejména co se týká struktury odvětví, oborů. Téměř se zde nevyskytují klasické výrobní podniky, kde by kontrola probíhala v halách nebo průmyslových provozech, např. jako pásová výroba. V minimální míře je provozováno zemědělství nebo lesnictví, zde zpravidla jde o úpravu parkových ploch. Rovněž větší na skladovacích a balících prostor je mimo území hlavního města. Kontrolovanými subjekty jsou tak pro nás ve většině

případů stavby, od oprav soukromých domů např. po svého času výstavbu tunelového komplexu Blanka, pohostinství všech typů a úrovní, ubytovací služby od hotelů renomovaných řetězců po hostely, případně i kancelářské prostory a zdravotnická zařízení, kde je většinou kontrolována činnost úklidových firem.

V neposlední řadě bych ke specifickým kontrol v Praze přiřadila i jistou nesezónnost, kdy prakticky žádná činnost jednotlivých subjektů není ovlivněna ročním obdobím. Kontroly např. ve stavebnictví lze provádět celoročně, ve stejném rozsahu v létě jako v zimě. Stejně tak v oblasti turistického ruchu je patrná celoroční průběžná potřeba pracovní síly, a to at v pohostinství, ubytovacích službách, případně i službách průvodcovských. Celoročně se rovněž provozuje např. stánkový prodej nebo činnost směnárny. Je to samozřejmě odrazem skutečnosti, že počet zahraničních, ale i domácích turistů, kteří Prahu navštíví, několiknásobně převyšuje návštěvnost jiných míst v ČR.

Nepominutelným faktem je rovněž vysoký počet podnikajících fyzických i právnických osob – cizinců, kteří zejména v případě, že se jedná o menší zaměstnavatele, mají k uplatňování českých pracovněprávních předpisů výrazně nekonvenční přístup a odvolávají se např. na zvykové právo ve vlastních zemích či výpomoc v rámci velmi široce pojímané rodiny apod.

PhDr. Jana Konečná
vedoucí oddělení inspekce NLZ
Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu

KAMEROVÉ SYSTÉMY A NARUŠOVÁNÍ SOUKROMÍ ZAMĚŠTNANCŮ

Nabytím účinnosti zákona č. 206/2017 Sb., který mimo jiné novelizoval zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, přibýly do tohoto zákona nové § 11a a § 24a, které ode dne 29. 7. 2017 definují zjištěná porušení § 316 odst. 2 – 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „ZP“) jako přestupky. Společenskou škodlivost těchto nových přestupků vyjadřuje zákonodárce maximálními výšemi sankcí. Až do výše 1 000 000 Kč lze uložit sankci u zjištěného narušení soukromí zaměstnance na pracovištích a ve společných prostorách zaměstnavatele způsoby uvedenými v § 316 odst. 2 ZP a vyžadováním informací od zaměstnanců, které bezprostředně nesouvisí s výkonem práce a se základním pracovněprávním vztahem. Až do výše 100 000 Kč lze uložit sankci, pokud zaměstnavatel neinformuje zaměstnance o rozsahu kontroly a o způsobech jejího provádění dle § 316 odst. 3 ZP.

Ustanovení § 316 odst. 2 ZP uvádí taxativní výčet způsobů, které zákon po-

važuje za narušení soukromí zaměstnanců, pokud nejsou zaměstnavatelem prováděny bez závažného důvodu spočívajícího ve zvláštní povaze činnosti zaměstnavatele. Jedná se o podrobení zaměstnanců otevřenému nebo skrytému sledování, odposlechu a záznamu jeho telefonických hovorů, kontrole elektronické pošty nebo kontrole listovních zásilek adresovaných zaměstnanci, a to na pracovištích a ve společných prostorách zaměstnavatele. Z výše uvedeného lze dovodit rozsah tohoto sledování, kdy ostatní, v zákoně neuvedené způsoby, nejsou porušením pracovněprávních předpisů, pokud by tedy byla kontrola prováděna u všech zaměstnanců stejným způsobem a v obdobném rozsahu. Např. kontrola pohybu služebního vozidla prostřednictvím GPS není sledováním dle tohoto zákona a reakce zaměstnavatele na případné zjištěné nedostatky jsou považovány za oprávněnou kontrolu zaměstnavatele dle § 316 odst. 1 ZP, event. za součást obecné kontrolní

pravomoci zaměstnavatele vyplývající z § 11 ZP. S tím souvisí také pojem soukromí, které lze pro účely tohoto článku zjednodušit na schopnost identifikace daného zaměstnance a s tím spojený zásah do adresné „osobní, intimní sféry člověka v jeho integritě, která zahrnuje všechny projevy osobnosti konkrétního a jedinečného lidského tvora. Pojem soukromí obsahuje též hmotný i myšlenkový prostor jednotlivce, součástí soukromého života je i právo na vytváření a rozvíjení vztahů s dalšími lidskými bytostmi“ (Stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů [dále jen „ÚOOÚ“] č. 6/2009 Ochrana soukromí při zpracování osobních údajů).

Zjištění narušení soukromí zaměstnanců odposlechem, záznamem telefonických hovorů, kontrolou elektronické pošty či listovních zásilek není v kontrolní praxi tak časté. Stejně tak nepůsobí obtíže takové jednání rozeznat a v kontrolních protokolech popsat. Využívání kamerových systémů je častější

a jejich aplikace je velmi variabilní, přesto je třeba mít pro posuzování těchto systémů jednotnou metodiku. Jakkoli se kompetence ÚOOÚ a orgánů inspekce práce liší (ÚOOÚ nepovažuje provozování kamerového systému bez záznamu za zpracování osobních údajů, naopak orgány inspekce práce omezují svou kontrolní pravomoc jen na sledování zaměstnanců na pracovišti a ve společných prostorách zaměstnavatele, bez ohledu na ostatní osoby), metodika ÚOOÚ pro určení kamerového systému, který splňuje zákonné požadavky, a který ne, může být inspirací a významným vodítkem pro orgány inspekce práce. Jedná se o tzv. test přiměřenosti, který aplikují i soudy (např. náleží ÚS sp. zn. Pl. ÚS 4/94). Ten bere při posuzování v potaz tři hlediska, a to vhodnost (bude-li zvolený prostředek způsobit dosažení sledovaného účelu – technické parametry a počet kamer, dostatečná doba uchovávání záznamů apod.), nutnost (není-li možné sledovaný účel zajistit jiným, objektivně srovnatelným, způsobem při stejném nebo menším zásahu do chráněných hodnot) a přiměřenost (zda míra zásahu do práv zaměstnanců není nepřiměřená hodnotám, které zaměstnavatel kamerovým systémem chrání).

Mgr. Miroslav Ort
inspektor oddělení inspekce PVP
Oblastní inspektorát práce pro Ústecký a Liberecký kraj
se sídlem v Ústí nad Labem

VÝVOJ PRACOVNÍ ÚRAZOVOSTI V ČR V ROCE 2017

V roce 2017 bylo v České republice nově hlášeno celkem 47 491 případů pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy, z toho 14 916 pracovních úrazů utrpěly ženy. Celkově 46 870 pracovních úrazů bylo spojeno s následnou pracovní neschopností delší než 3 dny. Z tohoto počtu se jich 14 750 událo ženám. V důsledku pracovní neschopnosti pro pracovní úraz bylo denně v práci nepřítomno v průměru 7 077 osob, tj. o 41 osob méně než v roce 2016. Pokles počtu pracovních úrazů s pracovní neschopností v letech 2008–2017 činil 33 % a je znázorněn v grafu (zdroj ČSÚ).

V roce 2017 došlo k mírnému nárůstu počtu pracovních úrazů s pracovní neschopností proti roku 2016. Pracovní úrazy bez pracovní neschopnosti a smrtelné pracovní úrazy nebyly již od roku 2012 statisticky sledovány Českým statistickým úřadem (výkaz Nem Úr 1-02). Smrtelné pracovní úrazy byly od roku 2012 vykazovány z informačního systému SÚIP a ČBÚ a mohou tak obsahovat i případy patřící jiným státům, úrazy nepracovní a úmrtí na pracovišti (zdroj ČSÚ).

V roce 2017 bylo vykazováno 95 smrtelných pracovních úrazů, což je o 9 případů méně než v roce 2016 (zdroj SÚIP, ČBÚ). V prvních deseti letech existence České republiky (1993–2002) tento počet činil 200–300 případů za rok (prů-

měrně 250). Dále v letech 2003–2016 se již počet dostal pod hranici 200 případů a pohyboval se v rozmezí 100–200 případů za rok (průměrně 142). V roce 2017 se tak poprvé v historii dostal počet pod hranici 100 případů za rok (zdroj ČSÚ, SÚIP, ČBÚ).

Absolutní počet pracovních úrazů s následnou pracovní neschopností stoupl proti roku 2016 jen o 0,2 %. Počet pojištěnců meziročně stoupl dynamičtěji, a to o 2,2 %. To se promítlo do četnosti těchto pracovních úrazů poklesem tohoto ukazatele o 1,9 %. Zvýšil se mírně i počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy (o 0,3 %) a průměrný denní stav práce neschopných o 0,6 %. Průměrné procento pracovní neschopnosti mírně kleslo (o 1,9 %). Průměrná doba trvání jednoho případu dosáhla v roce 2013 maximální hodnoty 55,7 kalendářního dne. V letech 2016 a 2017 pak poklesla na 54,4 dne (zdroj ČSÚ).

Nejčastějším zdrojem pracovních úrazů s pracovní neschopností nad 3 dny byla v roce 2017 skupina „Materiály, břemena, výrobky, strojní součásti“ (34 %). U závažných pracovních úrazů to byla skupina „Budovy, konstrukce, povrchy“ (33 %) a u smrtelných pracovních úrazů sku-

pina „Pozemní vozidla“ (35 %). Zde šlo především o dopravní nehody. Obdobné rozložení zdrojů pracovních úrazů podle typu (závažnosti) úrazu bylo evidováno i v letech minulých, rozdílly byly jen v procentním zastoupení (zdroj SÚIP, ČBÚ).

Počet závažných pracovních úrazů v letech 2011–2016 dramaticky stoupl, a to zejména u žen. Nárůst proti roku 2008 činil u mužů 33 % (2011) a u žen 77 % (2012). K největšímu počtu těchto případů (59) u žen došlo při chůzi, a to nejčastěji pádem (47), především na rovině, např. vlivem namrzlého nebo mokrého povrchu (zdroj SÚIP, ČBÚ).

Největší počet smrtelných pracovních úrazů byl každoročně způsoben dopravními nehodami. Zavinění těchto nehod bylo shledáno většinou na straně zraněného zaměstnance. Nejčastějším prohrěškem byl způsob jízdy. Dále to byla rychlost jízdy, nedání přednosti v jízdě a nepoužití bezpečnostního pásu u řidiče (zdroj ŘSDP).

Nejčastější příčinou u všech typů pracovních úrazů v roce 2017 bylo „Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko“. Tato příčina byla uvedena zaměstnavateli na záznamu o úrazu, a proto zcela převládá, a to i v letech minulých. U pracovních úrazů s pracovní neschopností nad 3 dny byla uvedena v 79 % případů, u pracovních úrazů závažných pak činila 63 % a u pracovních úrazů smrtelných 54 % (zdroj SÚIP, ČBÚ).

V letech 2008–2017 došlo u pojištěných mužů ke snížení počtu o 2 %, zatímco u žen naopak ke zvýšení o 7 %. Pojištěné osoby v roce 2017 byly tak již evidovány v poměru ženy 49,3 % – muži 50,7 %. Počet pojištěnců byl v roce 2017 nejvyšší po roce 1998 (zdroj ČSÚ).

Ing. Petr Mrkvička
Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i.

